

Wat is er nog in het Van Gogh-kerkje uit Vincents tijd?

Vincentre-bezoekers die we rondleiden zijn vaak benieuwd naar het interieur van het kerkje. En ook naar wat er in het Van Gogh-kerkje nog te zien is uit de tijd van Ds. Theodorus van Gogh. In de gidsenhandleiding staat daarover op blz. 8 het een en ander te lezen. Maar er is meer over te zeggen. Collega-gids Peter van Overbruggen weet er het fijne van.

"Bijzonder voor het gereedgekomen en in gebruik genomen kerkgebouw (1826) was de aanwezigheid van een toilet, vooral bedoeld voor de kerkgangers die van buiten de gemeente Nuenen kwamen. Een ander voordeel van het privaat was het feit dat de koster de inhoud van de nabijgelegen beerput als mestvoorziening voor zijn tuin kon gebruiken", aldus Peter.

Veel interieurveranderingen in de loop van de tijd

"In 1952 en 1977 is het interieur geheel veranderd. In 1952 verdween de tonpreekstoel met galmluifel; deze preekstoel werd vervangen door het huidige vijfhoekig model. Op de voorzijde is het Christussymbool afgebeeld met daaronder een scheepje, dat geïnspireerd zou zijn op een schilderij dat Vincent van Gogh in Saintes-Maries-de-la-Mer (Fr.) maakte. Oorspronkelijk werden stoven gebruikt voor verwarming; later kwam er een kachel in het gangpad. Als begeleiding van de gemeentezang dienden achtereenvolgens een op het balkon geplaatst harmonium (vanaf 1836), een tweedehands harmonium met houten imitatiefront vervaardigd door een plaatselijke timmerman (vanaf 1888), drukwindharmonium met 24 registers (vanaf 1924) en een 2-klaviers pedaalharmonium (vanaf 1950). Thans staat op het balkon een één-klaviers Verschueren pijporgel met 5 registers (vanaf 1964)."

Peter meldt verder dat in het kerkje nog het verdraaibare koperen **doopbekken** (geschonken door de erven Begemann in 1883, zie foto) en de koperen **lessenaar** van de voormalige preekstoel aanwezig zijn. Het **avondmaalszilver** (kan, beker en 2 borden), dat in september 1883 is geschonken door de erven van ds. Begemann en hier destijds door ds. Theodorus van Gogh is gebruikt, is echter niet meer in het kerkje aanwezig. Het wordt tegenwoordig in de

verdraaibaar koperen doopbekken
foto archief Piet van Berchum

Regenboogkerk in Nuenen bewaard. In november 1883 heeft ds. Th. van Gogh van de familie Begemann ook nog een offerbusje ontvangen; ook dat is niet meer in het kerkje aanwezig.

Peter vervolgt: *"Op de preekstoel lag tot voor kort een antieke bijbel, waarvan de hoeken zijn versleten door de mouwen van de toga die de predikant placht te dragen.*

Dit is overigens niet de bijbel uit de tijd van Vincent en ook niet de bijbel die Vincent heeft geschilderd na de dood van zijn vader in maart 1885. Op dat schilderij staat namelijk de privé-bijbel van zijn vader afgebeeld.

Dat er aan de schuine muren van de voorzijde dichtgemetselde (blinde) vensters zitten en geen ramen heeft - zo weten we nu zeker - niets te maken met een oude belastingwet op het raamoppervlakte gericht naar de openbare weg. Kerken waren daarvan vrijgesteld. Het heeft alles te maken met het feit dat daarachter in het kerkje een oxaal (balkon) gebouwd is voor het harmonium (later orgel), waar zich ook de trap naar boven bevindt, " aldus Peter van Overbruggen, gids en auteur van het boek Van domineeshuis tot Van Goghuis.

Driek of Pieter Dekkers: wie is wie?

Soms is er verwarring over de vraag of Driek Dekkers nu de 10-jarige zoon is van wever Pieter Dekkers, of omgekeerd. De foto boven de linker kast op de eerste verdieping in museum Vincentre toont namelijk een oudere man en het opschrift op de kastdeur is Driek Dekkers. Hoe zit het nu, vragen bezoekers zich dan af.

Driek Dekkers is de zoon die geboren is op 26 januari 1875. Hij trok als jongen van een jaar of tien veel met Vincent van Gogh op om vogelnestjes te zoeken die Vincent dan later schilderde. Dat lezen we in het boek 'Van Gogh en Nuenen' van Ton de Brouwer (blz. 109). Driek is ook de jongen die met Vincent een heidebrand bestreed in juni 1885. Maar de foto boven de kast in Vincentre toont echter Driek als oudere man; er bestaat geen foto van hem als 10-jarige jongen!

Vader **Pieter Dekkers** is zeer waarschijnlijk de wever die te zien is op Vincents schilderij 'Wever, van voren gezien' [JH 503] met op de achtergrond windmolen De Roosdonck. Het huisje van deze wever stond op de Rijt, het is inmiddels afgebroken (infozuil no. 6).

Gerard Netten, *Vincentre-gids*